IRAKURKETA ETA IDAZKETA

1.2 IRAKURKETA ETA IDAZKETAREN HASTAPENETAN ERABILI DAITEZKEEN TESTUEN EZAUGARRIAK (laburpena)

	ENUMERATIBOAK	LITERARIOAK	INFORMATIBOAK	AZALPENEZKO TESTUAK	AGINDUZKO TESTUAK
EGINKIZUNA	• Informazio zehatza idatzi. • Datuak gogoratu. • Etiketatu, sailkatu... • Gertaerak iragarri. • Informazioak ordenatu, artxibatu...	• Irakurlearengan emozioen eta sentimenduen munduan murgildu. • Olgeta eta ondo pasatu. • Fantasia eta aparteko gertaerak komunikatu.	• Hainbat gairi buruzko azalpenak, informazioak ezagutu edo eman. • Gaiari buruzko ezaugarriak ulertu edo komunikatu, horietan sakondu gabe.	• Ezagupen berriak kontatu edo ulertu. • Ikasi.	• Helburu bat lortu.
EREDUAK	• Zerrendak. • Etiketak. • Ordutegiak. • Gidak, agendak. • Txartelak, liburuxkak... • Aurkibideak. • Atlasak... • Katalogoak. • Menuak.	• Ipuinak. • Olerkiak, iragarkizunak. • Komikiak.	• Argazki-oina. • Ikaslearen ingurunearekin lotutako albisteak. • Iragarkiak eta propaganda. • Oharrak: gonbidapenak, abisuak...	• Testu-liburuak. • Kontsulta-liburuak.	• Instrukzioak. • Errezetak.
EDUKIA	• Izenak edo izenburuak. • Zifrak.	• Hasierarako eta amaierako esapideak: (Bazen behin, eta hau hola ez bazen...) • Pertsonaien, egoeren eta giroen deskribapena. • Sentimenduen eta emozioen adierazpena.	• Askotariko edukia, gaiaren arabera.	• Definizioak eta enuntziatuak. • Deskribapenak. • Prozesuen azalpenak.	• Ataza nola egin behar denaren azalpen zehatza. • Grafikoak, irudiak agertzen dira edukia argitzeko.
FORMATOA	• Antolamendu bertikala, koadroetan, bi sarrerako tauletan. • Gidoi eta izartxoen erabilera. • Idazkera zutabetan. • Testu bakarra edo beste testu batean erantsitako testuak.	• Testua eta irudia liburuaren formatuan. • Puntuazio-arauak narrazioa eta elkarrizketa bereizteko. • Olerkiak: ahapaldietako antolaketa, bertsoak...	• Prosan idatzitakoa, eredu bakoitzaren ezaugarriak dituela.	• Tituluak, azpitituluak, grafikoak, eskemak eta karaktere grafikoak, ulermena errazteko.	• Prosan idatzitako testua, hainbat ataletan banatuta (adib. osagaiak, instrukzioak...) • Ordena eta eskemak erabiltzen dira.
GRAMATIKA	• Izenean oinarritutako egitura sintaktikoak. • Egitura errepikakorra. • Gaiari lotutako hiztegi espezifikoa.	• Ipuinak: 3. pertsonaren erabilera. Aditzak iraganean. Elkarrizketetan zuzeneko estiloa lehen pertsonan. • Olerkiak: errimak, ohiko egitura sintaktikoen aldaketa.	• Eredu bakoitzaren araberakoa.	• Hiztegi zehatza eta gaiari lotua. Izen asko agertzen dira. • Kausa eta ondorioak, modua, kuantifikatzaileak.	• Esaldi motzak eta zehatzak. • Hiztegia gaiari lotua. • Denborazko esaldiak akzioen sekuentzia markatzeko.
IRAKURTZEKO PROZEDURAK	• Zerbait kokatzeko irakurketa. • Ordenatzeko irizpideen erabilera (alfabetikoa, zenbakiduna, gaien araberakoa). • Zerrenda, bi sarrerako taulak, ordutegien erabilera...	• Norbanakoaren isileko irakurketa. • Intonazioaren garrantzia ahots gorako irakurketan. • Eskema narratiboaren identifikazioa: hasiera, korapiloa eta amaiera.	• Informazioaren gaiaren identifikazioa. • Ideia nagusiaren identifikazioa. • Oinarrizko xehetasunen identifikazioa.	• Tituluen eta azpitituluen erabilpena ideia nagusia laburtzeko. • Errekurtso tipografikoen erabilpena ideia nagusiak indartzeko (azpimarratu, zenbakiak jarri...) • Laburpenak egiteko tekniken erabilpena. • Hitz ezagunen edo zalantzazkoen identifikazioa.	• Etapen identifikazioa (zer da aurrenekoa., ondorengoa...) • Ekintza-aditzen identifikazioa. • Testuaren kontsulta ataza egin bitartean. • Irudien eta grafikoen erabilpena ulermenean laguntzeko.

LEHEN MAILETAN ULERMENA ERRAZTEN DUTEN TESTUEN EZAUGARRIAK

1. Ez dute luzeak izan behar. Orrialde bakoitzean testu gutxi egotea komeni da.
2. Testuek irudia eta testua izan behar dute. Irudiek testua ulertzeko balio behar dute, hau da, irudiaren eta testuaren artean lotura egon behar du.
3. Ahal dela, ikasleentzat ezagunak diren gaiak, inferentziak egiteko aukera ematen duten testuak aukeratu behar dira.
4. Material errealak lantzea komeni da, eta ez ikasle horientzat propio diseinatutako materialak.
5. Testuek ikasleen adinetara egokituta egon behar dute.
6. Kultura guztiekiko errespetua agertu behar dute. Kontuz ibili behar da estereotipoekin.

Ipuinak badira:

7. Ipuina hasi eta bukatu egin behar da, eta egitura narratibo osoa landu.
8. “Hizkuntza errepikakorra” duten ipuinak oso baliagarriak dira, hizkuntza ikasteko eta antzezpenak egiteko.
9. Egoera bat edo ekintzaren bat errepikatzen duten istorioek, ikasleentzat motibagarriak izateaz gain, iragarpenak egiten laguntzen dute.

Bestelako testuak badira (azalpenezko testuak, aginduzko testuak...):

10. Testuaren antolaketak argia izan behar du. Ondo antolatuta dagoen testua hobeto ulertzen da.
11. Tituluek, azpitituluek, irudiek, koadroetan jartzen den informazioek... testuaren ulermena erraztu behar dute.
12. Informazio berriak ez du gehiegizkoa izan behar, eta aldi berean informazio nahikoa izan behar du testua ulertu ahal izateko.